

Bogu na čast,

GASILEC

bližnjemu na pomoč!

Izdaja odbor deželne zveze kranjskih gasilnih društev. — Urejuje tajnik **Fran Ks. Trošt** na Igu pri Ljubljani. — List izhaja poljubno po potrebi v nedoločenem času, vendar vsaj štirikrat na leto, in ga dobivajo člani zveze brezplačno. Oznaniha stanejo cela stran: 37 K 60 h, 1/2 strani 18 K 80 h, 1/4 strani 9 K 40 h, 1/8 strani 4 K 70 h, pri večkratnem natisu primeren popust.

Zahvala.

Slavna kranjska hranilnica je pri svojem občnem zboru dne 10. aprila 1908 dovolila za našo „Jubilejno ustanovo“ znesek 1000 K, beri eden tisoč kron.

Za ta velikodušni dar ji bodi izrečena najtoplejša zahvala.

Vodstvo zveze prostovoljnih gasilnih društev

Fran Ks. Trošt,
poslovodja.

Fran Doberlet,
načelnik.

Cesarja Franc Jožefa I. jubilejna ustanova

za v službi ponesrečene gasilce, oziroma njihove vdove in sirote II. izkaz daril. Kranjska hranilnica 1000 K; podnačelnik Matija Petrič, Postojna 25 K; tajnik Fr. Ks. Trošt čisti dohodek „Gasilskega koledarja“ I. rok 200 K; R. A. Smekal, Smichov-Praga 50 K; Konrad Rosenbauer, Linec 20 K; ga. Ana Gerber, Ljubljana 10 K; župan Gregor Pikel, Postojna 10 K; občinski tajnik Seliškar, Postojna 1 K; občinski odbornik J. Sever, Postojna 1 K; And. Mavrič, posestnik, Postojna 80 h; načelnik Josip Jamnik in sinova, Pijavagorica 3 K; gasilci: Horjul II. rok 8 K; Studenec-Ig 20 K; Mokronog 8 K; Škofljica 20 K 50 h; Vipava 20 K; Škofja Loka 25 K in Štefanjavas 20 K — skupaj — 1442 K 30 h. Prvikrat izkazanih 607 K, torej skupno 2049 K 30 h.

Cesarska jubilejska ustanova avstro-ogrskih zavarovalnic v podporo ponesrečenih gasilcev in njihovih zapuščenecv.

Tej cesarski jubilejski ustanovi avstro-ogrskih zavarovalnic v podporo ponesrečenih gasilcev in njihovih zapuščenecv, ki jo je ustanovilo več zavarovalnih društev leta 1873., je namen, resnično potrebnim in vrednim poklicnim ali prostovoljnim gasilcem avstro-ogrske države, kateri so v izvrševanju svoje službe zadobili težko bolezen, se pohabili ali ponesrečili, oziroma njihovim zapuščenecv, dajati podporo.

Tisti, kateri hočejo imeti pravico do ustanove, se pozivljajo, naj vpošljejo svoje prošnje poštne prosto do konca meseca maja vsacega leta predsedstvu ustanove. Prošnja in vse priloge so kolka proste.

Prošnjam je priložiti naslednje priloge:

a) Izpričevalo načelnika gasilnega društva, da je oboleli ali ponesrečeni gasilec bil ud ali je še ud kacega domačega gasilnega društva,

b) zdravniško izpričevalo o načinu bolezni ali poškodbe kakor tudi o tem, da je dotičnik to poškodbo pri gasilskem delu zadobil,

c) izpričevalo županstva (ubožno izpričevalo) o potrebi in vrednosti prosilca, kakor tudi natančno njegovo bivališče.

Prošnje za podporo enkrat za vselej se morejo kadarkoli vložiti in morajo biti opremljene z omenjenimi tremi prilogami, vsekakor pa je želeto, da se tudi prošnje za podporo vložijo do konca meseca maja vsacega leta pri ustanovi.

Prošnjo je nasloviti:

Slavni upravni odbor cesarske jubilejske ustanove avstro-ogrskih zavarovalnic

Dunaj.

(Löbliches Komitee zur Verwaltung der Kaiser-Jubiläums-Stiftung österr.-ung. Assekuranz-Institute

in Wien.)

Prošnje in priloge, sestavljene v nemškem jeziku, je vposlati do 24. majnika 1907 tajniku Troštu na Igu pri Ljubljani, da se odpošljejo pravočasno na svoje mesto, ker morajo biti vsaj 30. majnika na Dunaju. **Vodstvo zveze.**

Gasilci na pogorišču.

Izkušnje gasilnih društev pri gašenju so dognale vrsto važnih točk, ki so merodajne za uspeh na pogorišču. 1.) o pripravnosti, 2.) o delovanju na pogorišču in 3.) o podelu.

1. Pripravnost. Gasilstvo potrebuje predvsem dobro in pripravno orodje, ki naj bo vedno v dobrem stanju in se naj vedno skrbno čuva. V to je potreba, da je gasilarna snažna, zakaj v nesnagi je to nemogoče.

Orodje v gasilarni se naj postavi v takem redu, da se brez ovir izpelje. Posamezni stroj mora biti pravilno opravljen. Na cevinem vozičku naj bo ovitih primerna množina cevi, katere naj se, čim se ne rabijo več, nadomesté s suhimi. Načelnik pregled čisto gasilarno in pazi, da je vse v redu. To pa ni samo dolžnost orodjarja, nego vsch šarž in načelnika. Da je v slučaju požara takoj priti v gasilarno, bodi več ključev na razpolago, ki so razdeljeni tudi v bližnjih hišah, ne zadostuje torej samo en ali dva ključa, ki bi jih branila načelnik in orodjar. Važno je tudi, da je v gasilarni vedno pripravljena svetilka s svečami in z žveplenkami. Slednje se naj večkrat zamene zaradi vlažnosti. Olje in petrolej ni vedno porabno za svetilko, ker se strdi ali pa postane žaltovo — nerabno.

Pripravnost se da doseči pravtako v mali vasi, kakor v velikem mestu.

2. Najpotrebnejše je v službi ognjegastva, da se hitro zve za nastali požar. Veliko je odvisno od tega, če je pomoč hitra in se požar vduši v kali, ali pa, če se zamudi in ni več mogoče rešiti predmeta. Način alarmovanja je raznovrsten. Prav priprave so v to velike alarmske hupe, ki jih lahko vsakdo uporabi in ki so primerno po kraju razdeljene. Glavno je in ostane, da se ogenj takoj naznani in je tudi vpoštevati razloček, ali je ogenj v kraju ali zunaj njega.

Odhod na pogorišče naj bode kolikormogoče hiter, če pa ni priprege, vendar ne prej, dokler ni dovolj moštva, da orodje brez napora izpelje, da zamore takoj delati. Kjer je več brizgalnic, naj se ima v izpeljavi določeni red.

Če moštvo pelje samo orodje do požarišča, mora se to vršiti v primernem koraku, da se ljudje ne zasopejo. Prvi, ki pridejo na požarišče, naj se prepričajo, ako niso ljudje v nevarnosti, te je skušati najprej rešiti, a drugi gasilci začnejo z gašenjem ognja.

Orodje pri požarišču naj se postavi v primerni daljavi, posebno če je prostor omejen, naj se pazi, da se ne poškodujejo gasilci ali orodje vsled padajoče opeke ali ogorkov tramovja.

Priredba brizgalne bodi pravilna; vsak naj prime za svoje delo, ne vse počez; v ta namen so torej vaje vedno na mestu.

Na požarišču naj ne bo nervoznega nemira, s preudarkom, energično in zagotovo naj se delo začne, samo poveljnik ukazuj in drugi se ne umešavaj nihče. Predvsem je pogledati na požarišču, od katere strani naj se ogenj prime. Vpoštevaj naj se smer vetra, stojišča v bližini stoječih poslopij in sredstva, kako je ista najboljše kriti. Če je ogenj še v notranjščini hiše, naj se vrat in oken ne odpre toliko časa, dokler ni dovolj vodne množine, in pa tudi ne, da ne nastane prepil. Če je ogenj v podstrešju, naj se skuša po stopnicah prodreti do njega, v vseh slučajih pa se naj kolikormogoče približa ognju. Ko se je vse to izvršilo, mora načelnik gledati na to, da se varuje sosesčina. Odstranitev pohištva bodi tudi na skrbi, če je mogoče, ali glavna skrb bodi ogenj utešiti.

Pri rešilnih delih bodi previdnost na mestu in nihče naj ne sili brez potrebe v nevarnost. Nezmisel je pa pohištvene predmete, posebno: zrcala, podobe itd. metati skozi okna. Temu se je energično upreti. Tudi z vodo je treba previdno in varčno ravnati; tožbe, da se je z vodo več pokvarilo, kakor je pokvaril ogenj, niso ravno redke.

Gledati je torej, da se ogenj ne širi, da se omeji, ker nihče ne ve, kje bi bila sicer meja škode. Varčnost vode naj bode le tedaj umestna, ako je dodobra pogašeno, sicer nima ta mej, torej le po požaru se mora previdno ravnati, ker še tli le tuintam.

3. Podelo. Ko se je ogenj vdušil, mora načelnik ostaviti na požarišču še stražni oddelek pod poveljstvom četovodje. Ta ima odstraniti tleče tramovje in ga pogasiti, in morebiti nastali novi izbruh ognja v kali vdušiti. V to služijo izborni večji krampi, ki naj jih ima tudi gasilno društvo na razpolago. Pregledati mu je vse požarišče in spraviti orodje v red, ako ga je semintam kaj ostalo.

Dohod v gasilarno bodi v redu, orodje naj se, če le mogoče, takoj očisti in pripravi za naslednji slučaj, navijejo naj se suhe cevi, mokre pa izperejo in obesijo v stolp.

Po razgovoru o požaru in nastali škodi na obleki, ceveh ali poškodbi moštva bodi sklep in načelnik naj z bodrečimi besedami moštvo odpusti.

Izvestje N. av. zv.

Točnost, disciplina.

Točnost je čednost, ki naj si jo pridobi vsakdo, ki hoče v življenju dalje. Napoleon I. je rekel: »Vse bitve sem dobil, ker so bili častniki in vojaki točni.« — Tudi pri gasilstvu je točnost potrebna. Točno v gasilarno, k zborovanju, k vaji, k požaru bodi vsakega gasilca prva dolžnost. Kako slabo izgleda, kako moti, kako slab utisk napravi pri ljudstvu,

kako to škoduje dobri stvari, n. pr. vaja je napovedana ob treh popoldne, nekaj gasilcev pride točno, nekaj četrte ure pozneje, nekateri celo pol ure, dokler je vse zbrano, je treba čakati po celo uro.

Točnosti naj poveljniki prednačijo, oni naj bodo moštvo v zgled.

Poveljniki naj bodo prvi na mestu in naj svoje dolžnosti vestno izpolnjujejo. Če store to, konstatirajo lahko, je-li moštvo ob določenem času nastopilo, ali se vaja ali zborovanje takoj lahko prične, vidijo lahko kateri šarži in gasilci so zapoznali, nadzorujejo izpeljavo orodja, pri izhodu pregledujejo, da se ničesar ne pozabi, na požarišču, pazijo na pravilno sestavo orodja itd. Kak živ-žav vlada, ako nista poveljnik in namestnik točna pri vaji ali požaru.

Četovodje in redniki naj bodo strogo točni, ker vsak oddelek potrebuje pri vaji ali požaru svojega vodjo. Vsi gasilci naj stremijo na to, da bode vsakdo prvi na licu mesta. Kam nas dovede, če si misli vsakdo: »Saj ni take sile, tovariši so vsi skupaj, že lahko malo zamudim.« Če bi vsak tako mislil, bi bil čisto poveljnik s šarži sam na vežbališču ali pri požaru. — Posebno točni naj bodo trobentači. Signal za nastop je na minuto dati; če se ponoči pokličejo, morajo precej vstati in okno odpreti, če je nastal kje ogenj, takoj trobiti še pri odprtem oknu, potem se še-le obleči in kolikor možno hitro nadaljevati alarm na cesti. Pravtako točen bodi orodjar; prvi naj bo v gasilarni pri vajah in požaru, ponoči mora takoj prižgati luči in vedno se prepričati, je-li orodje pravilno opremljeno in izhod prost ali ne.

Pri gasilstvu so pa še drugi, ki naj bodo točni. Tajnik naj oskrbi svoje pisarniške posle o pravem času in natančno, vsa pisma in zapiske vestno shranja, posebno pa oblastnijam in zveznemu odboru točno poroča. Blagajniku bodi dolžnost, vse dohodke in stroške precej zapisovati in skrbno čuvati vse denarne prispevke. Kjer so hranilnice, naj denar nalaga, da prinaša, čeprav malo, vendar nekoliko obresti. Če vsak izvršujoči član gasilstva gleda ne ravno na točnost, ampak jo tudi v polni meri izpolnjuje, potem tudi uspehi ne izostanejo.

Druga lepa čednost je disciplina in pokornost. Kaj je gasilstvo, ki ne pozna discipline in pokornosti in se je ne vadi, je povedal med drugimi turški sultan Abdul-Azis, ki je stvaritelj gasilstva v Carigradu, prav temeljito. Neki paša naznani sultanu, v mestu je nastal požar, ki grozno divja, »gasilci« so na pogorišču. Sultan odgovori: »Gasilce imenujete te ljudi? Pod besedo »gasilci« razumem jaz strokovno izšolano, disciplinirano, na pokornost in spoštovanja napram predstojnikom navajeno četo, ki razume na požarišču delati. Naši sloviti tulumbadži niso taki in ne store tega. Taka nedisciplinirana organizacija se imenuje »banda«, če hočete zatiralce ljudstva.« Carigrad dosihmal še ni imel poklicnega gasilstva.

Gasilci morajo svoje poveljnike, ki so si jih sami izvolili, spoštovati in njihove ukaze ubogati. Ugovori, neposlušnost, nedostojnost itd. se ne smejo trpeti, sicer stvar nazaduje. — V službi morajo gasilci svojim predstojnikom biti pokorni, vendar pa ne sme nikakor trpeti v tem tovarštvu med poveljniki in podložniki. Točnost in disciplina sta v gasilstvu oni živi duh, ona vez, ki druži in stvarja, a nikdar ne uničuje in pogublja.

F. J.

Vrednost teoretičnega pouka pri gasilnih društvih.

Previdnost in boječnost! Kakor sestri potujeta z roko v roki, a vendar se naravno prav razločujeta. Tudi o teh dveh lastnostih smemo kaj izpregovoriti. Če ji hočemo izmotriti, si stavimo vprašanja: Kaj je biti previden in kaj biti boječ? Previdni pri vsakem početku in delovanju misli, on sklepa iz sedanjega dela po možnosti na konec, preudari pravi trenutek, da začne prav; dočim boječ, presenečen v trenutnem vtisku, ki ga napravi nanj dejanje, še vzklika: »saj to pač ni mogoče!« Stal bo vedno v vezi dogodljaja, ki ga bo smatral kot kako namenilo, dočim najde previden, misleč

človek za vsako stvar rešitev in razlog, ki mu da zopet moč in zaupnost, da prične boj z usodo nanovo.

In često se pripeti, da se lahko previdnost in boječnost spajata. Ako opozorimo hišnega gospodarja, da je lestev potrebno orodje pri hiši, da je dobro imeti pri rokah porabno svetilko, da naj se ne seznani samo on nego tudi zanesljive stranke z odprtjem in zaprtjem vode ali plina, in da naj bo posebno pri na samem stoječih poslopjih, kamor gasilci ne morejo dospeti tako hitro, pripravljena vsaj kaka kad napolnjena z vodo za slučaj požara — imelo se bo nas za boječe. Opozorimo dekle na nevarnost špirta, poučimo jo, da naj ne postavlja steklenice s špiritom v bližino samovara ampak na stran, opozorimo, da naj nihče ne meče še tlečo žveplenko v plivalnik z žagovino, ali še tleči smodkini ostanek v gozdu na tla, bomo v največ slučajih dobili za odgovor: »Kaj pa se more zgoditi, saj jaz nisem tako boječ.« Reklo se bode, da sem zaradi te previdnosti malenkosten, in ne bode se pustilo tudi najmanjšega razločka v veljavi.

Kako pa, če se kliče gasilstvo, da pogasi goreč cimper, kjer je nastal požar zaradi neprevidnega ravnanja s petrolejko, ali če se isto alarmira, da pogasi gozdni ogenj, ki je nastal vsled tlečega konca smodke? Ni v obeh slučajih skrajna neprevidnost? Ne kaže v jasni luči skoraj vsako poročilo o nastalem ognju kopico tožba o neprevidnosti in lahkomi-selnosti o ravnanju z ognjem in takimi snovmi, ki naravno ogenj razširjajo in pospešujejo? Zakaj naj se teoretičnemu pouku pri gasilstvu pripozna važnost in kaj hočemo s tem doseči? Marsikateri površnež bode odgovoril: »Glavna stvar je in ostane praktična izobrazba.« Kaj je treba vedeti n. pr. gasilcem: Kaj je brizgalna? Kake brizgalne razločujemo? Čemu služi vodna omara? Kateri so posamezni deli stroja? Praktična izobrazba zadostuje za posamezne slučaje, kjer pride le tista v poštev. Ali teorije ne smemo pogrešati, ne moremo je zanikati. Če je o njej govor, ni tu misliti na šolska vprašanja in odgovore, da bi ta pouk tovariši drdrali brez pomisleka, ampak tu je misliti.

Glavna naloga gasilca je pravo znanje o postanku požara. Misleči gasilec smatra to kot samoumevno ko vstopi v hišo ali drugo najsolidnejše zidano poslopje, da bode tudi vpošteval možnost izbruha požara. Navadni mehanično delujoči gasilec bo rad dve, tri in več ur delal, ali tisti, ki si pridobi s tem kako izkustvo, bo le oni, ki bo mislil in preudarjal o nastalem požaru.

Vsa navedena vprašanja stoje v okrožju teorije. Ni častno izpričevalo za gasilca, posebno ne za šarža, ki ne ve, s kakim strojem ima opraviti, ki mu niso znani premeri valjev ali ki ni na jasnem o črpalni ali stiskalni strani. Važneje je vsekakor poznati naravo požara in istega uspešno pogasiti. Vedeti mora, da se smola najhitreje in najlažje pogasi in da se tu ne doseže vedno uspeh s peskom in zemljo, ker se je pozabilo često gašenje z vodo. Ognjena nevarnost, špirta, bencina, etra ne sme biti gasilcu neznana. Dalje mora vedeti, da se voda pri visoki temperaturi razkroji in da je težavno in nevarno gašenje hudega ognja. Skušnja nas uči in nam daje obilo gradiva, ki naj ga pri zborovanjih obdelujemo. S tem si kratimo čas, vadimo se misliti, razodevamo eden drugemu svoje skušnje in bogatimo si svoje znanje.

H. B.

Kako je ravnati pri požaru v poslopjih, ki imajo acetilensko razsvetljavo.

Pri nas na deželi se množi acetilenska razsvetljava; večje gostilne, prodajalne in celo male tovarne uporabljajo to luč, ki je nekoliko cenejša kot petrolej, a veliko bolj izdatna. Ne bo torej preveč, ako tudi o tem nekoliko razmišljamo in podamo na tem mestu nekaj navodil, ki jih je predlagalo avstrijsko acetilensko društvo na Dunaju.

A. V bližini proizvodnje acetilenske naprave ali v napravi sami je nastopati ob požaru:

1.) Glavno pipo acetilenskega aparata je zapreti; v nočnem času je pridobiti gotovost, da se ne nahaja v prostorih, kjer so položene cevi še kaka oseba. Kakršnokoli drugo delo je pri acetilenskem aparatu opustiti.

2. V aparatni hiši se nahajajoče posode s karbidom, osobito one, ki so odprte, moramo odstraniti iz bližine ognja na čim bolj suh prostor, ki je popolnoma obvarovan pred vodo tudi iz brizgalnic.

Pri tem delu se ne sme priti z odprto lučjo v hišo.

3. Čim so odstranjene posode s karbidom (baloni) iz aparatne hišice, ni pomisleka več proti gašenju z vodo. Ne priporoča se pa plezati na take hišice, ker utegne nastati eksplozija.

B. Če je ogenj v bližini karbidovega skladišča.

Ko se je vse pregledalo dodobra, se odstranijo baloni s karbidom na suh kraj. Goreči napojeni karbid je pogasiti s peskom, zemljo, pepelom ali tudi z ogljikovo kislino.

Če se ne more več odstraniti karbidnih balonov, pa je omogočen dostop vode, je nevarnost eksplozije gotova in gasilstvo se mora torej odstraniti.

Pravtako je ravnati v stanovanjskih, v katerih je shranjen karbid.

Če se oziramo na podano, zabranimo s tem nevarnost poškodbe gasilcev ali celo njihovo smrt.

Kaj pa je karbid oziroma kalcijev karbid?

Kalcijev karbid je raztopnina, nastala v električni peči iz živega apna in oglja, svetlo-sive, rujave do temne barve. V trgovini dobimo razdrobljeni karbid, in sicer v koscih 15 do 80 mm velikih ali zmleti karbid v velikosti 4 do 15 mm, karbid je 2/22 težji od vode in je v vseh ločilih neločljiv, razpade pa poželjivo v vodi, da ostro plinasti acilen in vgašeno apno, ki se deloma v vodi razkroji, največ pa odstrani. Razkrojitev proizvaja veliko vročino.

Počasna razkrojitev karbida nastopi celo vsled vpliva vlažnega zraka, kar opažamo pri vonju po acetilenu. Pri tem dobiva karbid belo plast in razpade po daljšem vplivu v prah. Karbid se mora torej pri vožnji in hranbi varovati pred vlažnostjo, zato se spravlja v pločevinaste balone, ki so dobro zalotani in vsebujejo do 100 kg karbida. Odprti baloni, ki jih rabimo, naj se pokrivajo s pokrovi, katerih ne prodre voda.

Karbid ni gorljiv in v vročini ne izčrpuje gorečih plinov ali pare (če nima dostopa voda).

Pri trajajoči vročini karbida in dostopa zraka se spremeni karbid v prvine, iz katerih je nastal — apno in oglje.

Pri razkrojitvi karbida z vodo nastane plin, ki ga imenujemo acilen; ta plin je lažji kot zrak in ima vonj po česnu. Acilen je gorljiv in se vžge na zraku pri 480° C. Acilen v čistem stanju in če ni pritiska ne eksplodira. Eksplodira le pri pri pritisku 2 atmosfer ali če je pomešan z atmosferičnim zrakom.

To so kratki podatki o karbidu in acetilenu in gasilcem je vsekakor paziti pri nastalih požarih v takih poslopjih, da ne pridejo v nevarnost, ki se ji je pravočasno možno izogniti.

Zastrupljenje vsled dima.

Boj proti sovražnemu elementu zahteva svoje žrtve. Obžalujemo, a dalje se temu nihče ne čudi, zakaj, kaj pa je vedno posledica boja nego žrtve? V boju proti ognju je čudovito to, da je prav sovražnik ogenj, proti kateremu se bojuje, često manj nevaren, kot njega zavezniki, na katere se sploh ne ali vsaj le malo oziramo. Res pride v poštev, da je gasilec ranjen od švigajočega plamena, da, tudi usmrčen je že bil, vendar večina ni žrtev samo plamena, nego le vpliva dima. Iznajdbe na gasilsko-tehničnem polju delujejo v prvi vrsti na to, da bi gasilce obvarovali škode. Dejstvo, da gasilci vsled dima obole ali umrjejo še dandanes, dokazuje, da so vsi poskusi, da bi odstranili nevarnost dima, do sedaj še precej pomanjkljivi. Gasilci rabijo krinke proti dimu, prav take kakršne rabijo potapljalci; te služijo prav dobro in brez nedostatka, ker zapirajo vhod dima do dihalnih organov, in omogočujejo, da se gasilcu dovaja umetnim putem potrebni kisik. Toda nepopolnost je v tem, da gasilca v delovanju ovirajo in se morejo rabiti zato le pod posebnimi pogoji. Navadno rabijo te krinke pri požarih v kletih, kjer se dim najgostejše razvija in je najškodljivejši, ker nima prostora, da bi

se razkadil in odhajal. Gasilec vzame seboj kisikov aparat na hrbtu, v drugem primeru, kjer rabi gasilec krinko osobito pri ognju na cimprih se mu pa zrak dovaja po cevi. Gasilec torej ne more uporabljati vedno te izvrstne priprave, zaradi tega je izročen vplivu dima pri požarih in zastrupitvam po dimu, kakor to zdravniki imenujejo, se dandanes še ne da ogniti. Strokovnjaki niso še edini v pojmu: zastrupitev vsled dima; te zastrupitve ni, menijo eni. Mnenja so, da vpliv dima pri samo enem požaru ni v stanu povzročiti bolezni gasilca ali take obolenosti, da bi ji bil nasledek smrt, zakaj kdor je pri gasilstvu, mora prenašati tudi dim. Nasprotno škodujejo po njih nazoru ponavljajoči se požari in delo pri gašenju organizmu gasilčevemu sistematično, dokler se ne prikažejo pojavi bolezni, da čutnice odpovedo svojo službo. Drugi so gotovi v tem, da včasih tudi en sam požar doseže to, kar drugi trdijo za celo življenje poklica, da namreč naenkrat razruši čutnice. Kar pa dim sam ne zmore, to doseže v družbi s hudo vročino, osobito poleti, ko je že ozračje samoobsebi gorko. Temu je pripisovati, da gasilci večkrat po požaru obole.

Najsibo kakor hoče, naj ima katerakoli stranka prav, dokazano je to, da je dim najhujši sovražnik gasilcu. Tudi na neznanem pojavu bolezni to nič ne izpremeni, omotica, srčno delovanje je slabše, slabosti popadajo gasilca. Če je zastrupitev hujša, ostane invalid, ki je za gasilsko službo nesposoben. Žrtv je svojega na idealih in nevarnostih bogatega poklica.

F. S.

Kako je ravnati z brizgalnico.

Brizgalnico moramo varovati pred vsakršno nesnago. Hraniti jo moramo v zaprtem prostoru, da ne pride k nji nihče, ki nima pri nji nič opraviti, ki jo lahko kakorkoli poškoduje.

Nesnaga lahko onemogoči delovanje brizgalnice, ker se zaklopke zamaše. Po vsaki uporabi očistimo brizgalnico dobro. Če je bilo treba črpali vodo iz kake mlake, se mora potem toliko časa brizgati snažna voda, da se popolnoma očisti brizgalnica. Istotako moramo osnažiti valje, bate in zaklopke.

Kovinski deli se potem namažejo. Stara trda maščoba se pač mora prej odstraniti; v to se eventualno porabi petrolej. Kisline, pesek in šmirgelj se naj ne porabljajo, ker se prijemajo kovinskih delov.

Za mažnjo se porablja čista, soli prosta maščoba (vazelina).

Pri batih z usnjato gostoto se dogodi, da pri daljši suši ti izgube gostoto. Če v takem primeru ne pomaga zmnožitev, se morajo napraviti nove usnjate gostote.

Gumaste ploče in obročki ne smejo priti v stik z oljem, ker olje razkaja gume.

V omari se sme voda pustiti, da se zamore na pogorišču takoj delati. Vendar je treba omarico v tem slučaju pokriti s pokrovi.

Potreba je vodo večkrat premeniti, ker se tvori blata nastava tvarina, ki se povsod ustanovi.

Po zimi sme biti voda v omarici le tedaj, ako imamo brizgalnico v zakurjenem prostoru.

Protizmrznjenju se mora pravočasno obraniti.

Na pogorišču ne sme v mrazu brizgalnica nikdar mirovati nego se jo mora polagoma vedno pregibati, eventualno se vlije na bate glicerina.

Če brizgalna vseeno zamrzne, ne preostaja drugega nego da jo otalimo z vročo vodo.

Vozovje je treba z vodo omiti in osušiti, železni deli naj se osnažijo in lahko tudi namažejo z maščobo.

Jung.

Delilne vilice.

Velike važnosti za uspešno delovanje gasilcev, ki imajo le eno cevno brizgalnico, je pri zadostni množini cevi orodje, ki omogoči, da daje brizgalnica vodo pri samo eni vodni

črti na dve razni smeri. Pri marsikaterem požaru je za uspešno gasitev ognja in varnosti sosednih poslopij potrebno vodno smer iz enocevne brizgalne v bližini ognja razdeliti na dve smeri.

V to svrhu služijo delilne vilice. Te imajo podobo Y, so opremljene s spojem in navijaki in so iz medi. Na oba konca se pritrdijo cevi. Delilne vilice se dobe z zapiralom ali brez njega, ter jim je cena taka, da si jih lahko omisli vsako društvo.

Če si pa ogledamo v gasilarnah, ki imajo samo brizgalnico z enim curkom, opazimo, da nimajo delilnih vilic skoraj nikjer. Dejstvo je, da se večkrat z dobro brizgalnico, ne more uspešno delovati ker nedostaje priprave za delitev edinega vodnega curka; koliko uspešneje je delo proti ognju, ako se ga prime od dveh strani.

Žalibog, da to orodje gasilci še premalo poznajo in ne vpoštevajo njega važnosti. Posledice tega nedostatka so lahko naslednje: ker niso ognja od dveh strani gasili, zadobi često večjo razsežnost in nastane tako tudi velika škoda, ki bi se jo utegnilo s tem malim orodjem preprečiti.

To priporoča dovolj cevne delilne vilice, posebno tam, kjer imajo je le eno brizgalnico na razpolago. Naprava je toraj prava neizogibna potrebščina, posebno tam, kjer se ni nadejati v kratkem sosedne pomoči, in so bližnja poslopja v nevarnosti. Tudi če ima brizgalna dva izhodna curka, so vilice potrebne zaradi tega, ker utegnejo manjkati potrebne cevi. Če je ogenj daleč od vode, primanjkuje cevi za dva curka, s pomočjo vilic se pa temu odpomore, ker zadostuje, če se le kacic 30 m od ognja voda razdeli z delnimi vilicami v dva curka.

Pri rabi je pa še vpoštevati naslednje: Ustnika pri obeh ceveh morata biti enakomerna, pri vilicah mora biti izvežban gasilec, da pipe prav odpira, da razume dobro signale.

Delovanje brizgalničnega moštva pa ni s tem prav nič otežkočeno, marveč prav enakostavno, kot samo pri enem vodnem curku. Razumljivo je pa, da se mora tudi s tem malim orodjem ravnati previdno in moštvo temu priučiti. Kadar se delilne vilice ne rabijo, shranjajo se v brizgalnični orodjarski omarici. Dobe se pri vsaki trdki gasilnega orodja, ter se spoje z normalnimi cevmi šteje 6.

Toliko toraj v preudarek posebno takim gasilnim društvom, ki razpolagajo samo z eno brizgalnico in malo cevmi.

Novice.

Prispevki za gasilsko ustanovo se dobro stekajo, želeli je le, da bi vsako društvo nabralo majhen dar med svojci, vsak vinar pride prav. Torej načelniki, zdramite se in naberite vsaj sedaj o praznikih majhne vsotice in jih pošljite kot pirhe zveznemu blagajniku, ki bode vestno vse zabeležil in vložil v hranilnico. Dosedaj nabrani denar je naložen obrestonosno.

Jubilejne slavnosti povodom 60letne vlade Njega Veličanstva praznovala bodo razna gasilna društva v domačem krogu ali pa v družbi s sosednjimi. Priporočali bi, da bi se društva zedinila za skupno slavo, posebno pa tam, kjer slave društva svojo desetletnico, 20 letnico, ki so bila ustanovljena v jubilejnih letih 1888 in 1898; prvih je 7, drugih 11.

Nova gasilna društva se snujejo na Stari Vrhniki in Podkorenem.

„Sprejemnice“ za člane gasilnih društev. V poznejših letih se vsakdo rad spominja svoje mladeniške in moške dobe, ko je še bil v raznih društvih izvršujoč član. Nič manj rad se spominja gasilec časov, ko je še služil svojemu bližnjemu v pomoč, se spominja bridkih ur, ko je v slučaju požara šel sam v nevarnost, da reši bližnjega smrti, oziroma beraške palice. Lep spomin pa imajo tudi otroci ali žena na svojega očeta, ako imajo v hiši kak dokument, da je bil oče gasilec. Sprejemnica z natisnjenim imenom društva, v katerem on služi, in pa podpis načelnika in tajnika na njej je lep dokument, je pa tudi okrask na steni v njegovi

sobi. Take „Sprejemnice“ bo natisnila te dni v barvotisku, na lepem belem kartonu v obliki 31×39 cm „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani. Razposlala je že v ta namen na vsa v „Zvezi gasilnih društev“ stoječa društva vabila na naročbo takih, nalašč za gasilce prirejenih „Sprejemnic“. Cena jim bo prav nizka: 50 sprejemnic K 20, 100 sprejemnic K 28, 150 sprejemnic K 35 in 200 sprejemnic K 40. Sedaj je torej prilika, da si naroče gasilna društva „Sprejemnice“. Naroče pa naj si jih toliko, da jim ne bodo zmanjkale, ker članstvo se množi od leta do leta, in bi posameznim društvom tiskarna pozneje ne mogla natisniti „Sprejemnic“ za tako nizko ceno; to je le mogoče, ako jih natisne za več društev obenem. Gasilna društva naj določijo „Naročilni list“ naravnost na „Učiteljsko tiskarno“ v Ljubljani vsaj do 1. maja, da bo mogoče izvršiti „Sprejemnice“ na splošno željo že začetkom meseca maja.

Kranjska hranilnica je pri svojem občnem zboru dne 10. aprila odobrila, oziroma dovolila naslednje podpore v gasilstvene namene:

Zvezi za jubilejsko ustanovo 1000 K, po 500 K Ljubljani, Trzinu in nemški okrajni zvezi v Kočevju: po 250 K: Stožice in Valtavas, po 200 K: Škofljica, Vič-Glince, Godovič, Tomišelj, Belacerkev, Staro Brezje in Reichenau, po 150 K: Velika Loka, Vače in Belapeč, po 100 K: Črni vrh in Maverl, skupaj: 5150 K.

C. kr. priv. vzajemna graška zavarovalnica je l. 1907. podelila nastopnim gasilnim društvom nagrade in prispevke k ustanovitvi. Prejela so: Pirniče 125 K, Velka Loka 105 K, Metlika in Stožice po 100 K, Gornji Logatec, Spodnji Logatec in Tomišelj po 80 K, Dravljice in Ježica po 75 K, Orehovica 60 K, Zgornja Šiška 55 K, Verbljene, Mokronog, Hrušje, Valtavas in Spodnja Šiška po 50 K, Bizavik 45 K, Moste, Štefanjvas, Borovnica, Rudolfovo, Trzin in Repne po 40 K; Hotederžica, Soderšica in Stob po 30 K; Sora, Stražišče, Planina, Vrhnika in Dolenjvas pri Ribnici po 25 K; Žabnica, Cimle, Godorič, Polhovgradec in Domžale po 20 K; poleg tega štiri kočevska gasilna društva 120 K — skupno 1905 K. Številke jasno govore, katera zavarovalnica je gasilstvu posebno naklonjena, zato je tudi gasilcev dolžnost, da delujejo za to zavarovalnico, ki niti ne pobira 2% gasilnega doneska od zavarovancev.

Sbornik. Hasičsky kalendář kopesni na rok 1908. Vyšla zemska ustředni hasičska jednota kralovství Českého — redakci Jak Al. Jindry. V Horaždovicích 1908. To je naslov priročnemu koledarju češke gasilske zveze z jako bogato vsebino priznanih pisateljev na gasilskem polju kakor: M. Mayer, Jindra, Seidel, Kuklich, Hubalka, Neumann, Kliment i dr. Poleg tega je zapis vseh gasilnih zvez avstro-ogrske in Evrope, s posebnim oddelkom »Slovanske gasilske zveze«. Cena prav priročni knjižici je 1 K 20 h. Priporočamo jo toplotno češčine večim rojakom, marsikaj se nauče iz nje.

Kalendář moravského hasičstva za leto 1908. izdala češko-moravska gasilska zveza, cena 1 K 20 h. Lično in pregledno knjižico je uredil načelnik zvezi Karel Vozab. Vsebinska ji je mnogovrstna in koristna gasilcem. V prvi vrsti je statistika češko-moravskega gasilstva, iz koje posnemamo, da je razdeljena na 44 žup s 1236 gasilnimi društvi in 34.210 člani. Izven zveze je šest gasilnih društev.

Kakor posnemamo iz poročil, so vložili nekateri poslanci dne 12. novembra 1907 v državni zbornici peticijo, da naj vlada predloži zakonsko predlogo, da se dovoli gasilcem, ki se vozijo k zborovanjem in gasilskim shodom na vseh državnih in od države upravljanjih železnicah za 50% znižano voznino. Utemeljena je ta peticija prav dobro celo z dejstvom, da imajo bogataši, ki prirejajo razne zabavne vožnje v Italijo, Nemčijo, Turčijo itd., prednosti, da plačujejo minimalno voznino, le revni gasilec-trpin, ki tvega delo in celo zdravje v prid človeštvu, ki ne potuje k zborovanjem zaradi zabave, marveč zaradi izobrazbe, naj plača vso voznino — bogataš pa, ki si ne ve preganjati časa drugače, nego s potovanjem

in zabavami, naj bode okoriščen. Prav bi bilo, da se raztegne ta peticija tudi na privatne železnice, posebno južno, ki je za nas velike važnosti. O uspehu te peticije bomo še poročali, želeti je le, da se tudi naši poslanci zavzamejo za to gasilstvu gotovo koristno stvar.

Solidarnost. V Kremsu ob Donavi so bili štirje člani izključeni iz gasilnega društva. Ker je bilo to gotovo neopravičeno, je naznanilo 37 članov svoj izstop.

Tvrdka Konrad Rosenbauer v Lincu razposlala je vsem gasilnim društvom svoj res lep cenovnik z mnogimi podobami. V tem cenovniku najdeš pač vse, kar gasilec, tudi najbolj razvajen, potrebuje. Posebno pozornost obračamo na snemalno brizgalno »System Koebe« iz tvornice Rosenbauer in Kneitschel. Priporočamo cenovnik v pregled, zakaj tudi koristnega se iz njega nauči.

Iz Ljubnega. Dne 16. svečana se je vršil ob precejšnji udeležbi gasilcev peti redni občni zbor gasilnega društva v prostorih gostilne Ambrožičeve. Ker se je letos oziroma prejšnje leto zidal nov gasilski dom, je bilo ob koncu leta obsebi umevno treba urediti vse račune, zategadelj se je vršil ta občni zbor nekoliko kasneje nego druga leta, kar je dalo nekaterim vednim nezadovoljnejšem povod, da so začeli pri vsaki priložnosti zabavljati čez društvo, in kar je pri takih prilikah navadno, jim priskoči vse, kar nasprotuje društvu, na pomoč za razna sumničenja. Zategadelj je dal načelnik javno razglasiti ta občni zbor, da se ga sme udeležiti tudi vsak negasilec, je li podporni ud ali ne. Po običajnem pozdravu odda načelnik besedo blagajniku Ivanu Prestrlu, da poroča o stanju blagajne. Po njegovem poročilu je razvidno, da je imelo društvo preteklo 1907. leto skupnih dohodkov 963 K 63 vinarjev. Stroškov pa je bilo 2167 K 82 v; primankljaja je torej 1204 K 19 v. Ako pogledamo krasno stavbo novega gasilnega doma, se moramo začuditi, da si je društvo moglo s tako majhnimi stroški napraviti tako stavbo, in gotovo mora pritrditi najhujši sovražnik društva, da zasluži društveni odbor vso čast in hvalo pri takem napredku. Pro-račun izkazuje stroškov 1819 K 19 v in pa dohodkov 200 K, primankljaj torej 1619 K 19 v. Nato povzame besedo zopet g. načelnik nekako tako-le: »Letos, dragi tovariši, obhajamo peto leto obstoja našega društva; ako pogledamo nazaj v to dobo našega petletnega delovanja, pridemo do zaključka, da smo delovali dobro. Z malimi pripomočki napravili smo si najpotrebnejše orodje, da se, smel bi reči, lahko merimo z drugimi društvi, katera obstoje že delj kot naše; in letos dozidali smo si tudi gasilni dom, torej smo za vsak slučaj, ne najbolje, pač pa dobro preskrbljeni in smemo upati, da v slučaju potrebe lahko preprečimo tudi pri večjem požaru nadaljnjo razširjenje ognja. Nikdo ni popolen, in tudi jaz ne morem reči, da bi ne imel kake napake, zato me le veseli, če mi kdo te napake pokaže, da se popravijo. Zatorej, dragi tovariši, danes na tem občnem zboru je čas, da vsakdo pove svoje mnenje, kaj dela društvo prav in kaj ne, in če bo društvu v korist, se bo vsak nasvet vpošteval. Na občnih zbori je čas, da se pove, kaj je prav, prosim Vas pa, dragi tovariši, da v drugih privatnih družbah nikdar društva ne obrekujete, oziroma tudi drugim ne pustite, ker le s takim postopanjem bomo pridobili ugled. Spominjati se imam še našega presvitlega cesarja, ki slavi letos 60 letnico vladanja, in od katerega je društvo prejelo pretečeno leto 120 K. Vsi avstrijski državljani praznujejo to leto, in sicer ne s hrupnimi veselici, ampak ustanovljajo si razne dobrodelne naprave, tako je tudi naša »Kranjska zveza gasilnih društev« skenila ustanoviti jubilejno ustanovo za ponesrečene gasilce oziroma njih vdove. Tudi mi hočemo v teku leta nekaj prispevati, ker mogoče je, da tudi kdo izmed naših društvnikov v poznejših letih potrebuje kako podporo; presvitlemu cesarju kot vsikdar dobremu pokrovitelju gasilnih društev pa zakličemo tudi mi: »Slava!« Ako torej, dragi tovariši, tako visoke osebe pokažejo vsikdar, da spoštujejo delovanje gasilnih društev, zakaj bi ne bili tudi mi ponosni, da smo gasilci, bodimo vsikdar neustrašeni za napredek našega društva, prezrimo vsako prazno besedičenje in delujmo naprej, in ako bo vsak izmed vas to naredil, tedaj upam, da se bomo, ako nas ne dohiti smrt, videli še danes 20 let na občnih

zborih, in takrat pridobimo sicer malo pohvalo za 25 letno službovanje v gasilnem društvu, namreč kolajno, katero je naš presvitli vladar dovolil, da jo po 25 letih delovanja sme nositi vsak gasilec, in v to: Na zdar! — Pri volitvi so bili izvoljeni večinoma z vzklikom: načelnikom Jos. Ambrožič, podnačelnikom Ivan Markovič, blagajnikom Ivan Presterl, tajnikom Ivan Langus, odborniki Jos. Pičman, Alojzij Fajfar in Ivan Čebavs. Pregledovalcem računov Ivan Papler in Anton Krivic. Poveljnikom brigavcev Jos. Pogačnik, namestnikom Ignacij Kokalj, Poveljnikom plezalcev Ivan Praprotnik, namestnikom Ivan Markel. I. A.

Vzorno gasilno društvo je nekje na Bavarskem. K nedavno nastalemu požaru v vasi S. je prihitelo gasilno društvo na požarišče brez brizgalne in cevi. Željno pričakujoči vprašajo gasilce, kje imajo brizgo. »Pustili smo jo med potjo, da smo mogli hitreje teči« je bil lakoničen odgovor.

Brizgalne proti ženskam. Na Škotskem je bil strahovit boj med ženskami. Dva tisoč stavkujočih delavk v Paisley je naskočilo Clarkovo tvornico za konec, spopadle so se z delavkami, ki niso bile solidarne z njimi, in jih tako obdelavale, da so nekatere obležale nezvestne. Letelo je kamenje, napravile so si barikade, brez usmiljenja leteli so udarci. Biti je moral strahovit boj v tvornici, kajti energično se je moralo v bran postaviti. Najprvo je prišla v akcijo brizgalna, da bi vročerkvne delavke pomirila. Pa tudi mrzel curek ni mogel utesiti plamena sovraštva. Z brizgalnami se proti razsajalkam ni moglo ničesar opraviti. Prišla je naposled policija, ki se jo dolgo borila z ženskami, preden jih je iztirala.

Ogenj prebivalcev južnega otočja. Posebni način za napravo ognja imajo domačini v južnem otočju. Po opisih dr. Pück-a vzamejo ti kratko obeljeno vejo »nevata«, jo na koncu malo razkoljejo in v razkoljo vderejo kamenček. Zdaj si poišče mož perišče suhe trave, jo stisne in porine v razkolje pod kamenček, ko stopi na na tleh ležečo vejo, da jo trdno drži, povleče skozi razkoljo ozko ličje »ana« in drgne v najhitrejšem teku ob kamenčku. Čez 30 sekund se že prikazuje dim, ker se je od vročine osušena trava vnela. Vsak domačin nosi eno »nevato« s seboj, ki mu obenem služi kot palica, ravno tako ličje v zapasu. Suho travo dobi povsod v gozdu, tako, da ne pride radi ognja nikdar v zadrego.

Načrte kakor za merjenje pogorelih hiš, prenameba starih hiš, zlasti za gasilne in tudi stroškovnike izdeluje po nizki ceni tovariš L. Stricel ml. Dopisnica zadostuje.

Sukno in platno za gasilske uniforme v veliki izberi in razni kakovosti ima trdka Feliks Urbanc v Ljubljani. Pošilja vzorce s cenovnikom in plačilnimi pogoji brezplačno.

Rokavice in kravate za gasilce ima v zalogi tovariš Anton Leutgeb v Ljubljani. Tovariši, naša dolžnost bodi, da podpiramo zaslužnega gasilca. Cene so nizke.

Gasilnim društvom!

Letos so vplačila za zvezo jako točna, zakaj že nad sto zvezinih društev je poslalo svoje doneske. Vendar je pa med temi še mnogo takih, ki niso poslala »Imenika članov«. Prosimo, da nam dološljejo tudi »Imenik članov«, zakaj rabimo ga v svrhu statistike in kontrole. Saj ne zahteva to obilo časa in truda; imenik se izgotovi in spiše v pol ure. Društva pa, ki še dolgujejo udnino, prosimo, da jo tudi poravnajo, da bodo računi v redu. Vodstvo zveze.

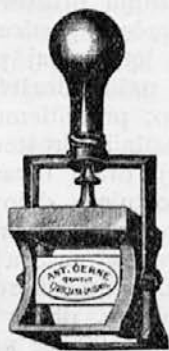
Zavod za graviranje in izdelovanje kavčukastih štabiljev

Anton Černe

Ljubljana, Sv. Petra cesta 6.

Uradni in zasebni pečati iz kavčuka in kovine, štabilje za datum, vsakovrstni klišaji, monogrami itd. 52 11

Ceniki gratis in franko.

I. gornje-avstrijska naprava gasilnega orodja in oprave

Konrad Rosenbauer

v Lincu (Gor. Avstrijsko).

Sesalne brizge vsakega sestava.

Strešne, kljukaste, vtikalne in mehanične pomikalne lestve.

Vsakojava oprava za plezalce in šarže.

Razsvetljevalne priprave in glasbila.

Sanitetne oprave in dimne krinke.

Izvrstne konopne cevi neprekosljive dobrote.

Cenovniki zastoj in poštnine prosto. Olajševalni plačilni pogoji.

Avgust Sattler

Gradec

mehanična tkalnica cevi in
platna za jadra

priporoča

najfinejšo kakovost konopnih cevi,

izrečno za požarne brambe, in sicer, surove, impregnirane
in gumirane.

Jednotni sklepi za cevi in zastavni kosi.

J. S. Benedikt

Ljubljana, Prešernove ulice

tvorniška zaloga posamentirnega blaga
in raznih potrebščin za gasilna društva.

Naramnice za gasilce docela po postavnem
predpisu.

Gasilske čepice z medenim ali tudi z zlato-
vezenim znakom.

**Signaine vrvice, rokavne žno-
rice, rokavice, kravate itd.**

Dobre konopne cevi, pasovi za moštvo itd.

Preskrbe se tudi vse druge po-
trebščine za gasilce po najnižjih
cenah.

Za gasilna društva olajšalni plačilni
pogoji; pri skupnem naročilu enakih
vrst primeren popust.

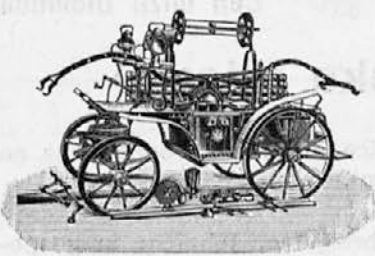
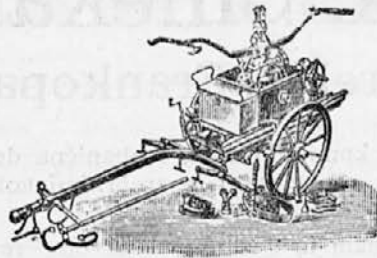

Strojnotvorniška družba „UNION“ na Dunaju.

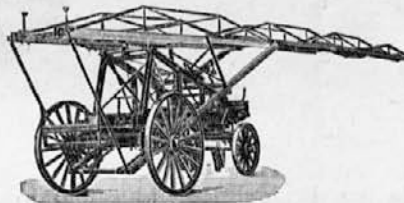
(D. z o. z.)

Pisarna in skladišče: Dunaj VIII/2, Hernalsergürtel.

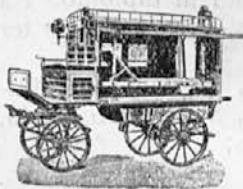
Tvornice: Toplice in Sorgental na Češkem, Jöchstadt na Saksonskem.

Brizgalnice in vodonoši
dvokolesne in štirikolesne, ali nosilne.

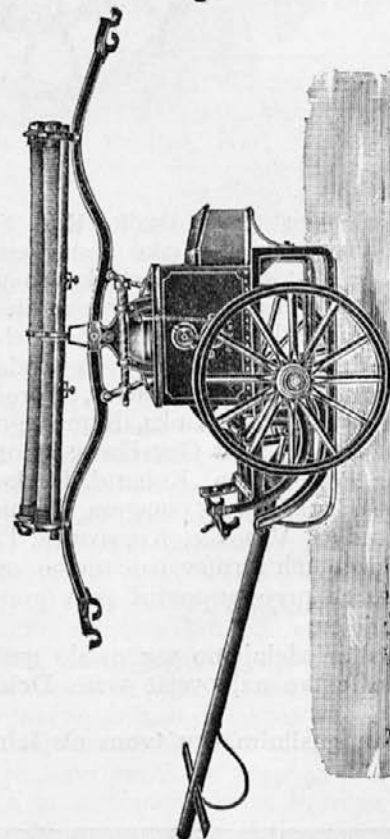
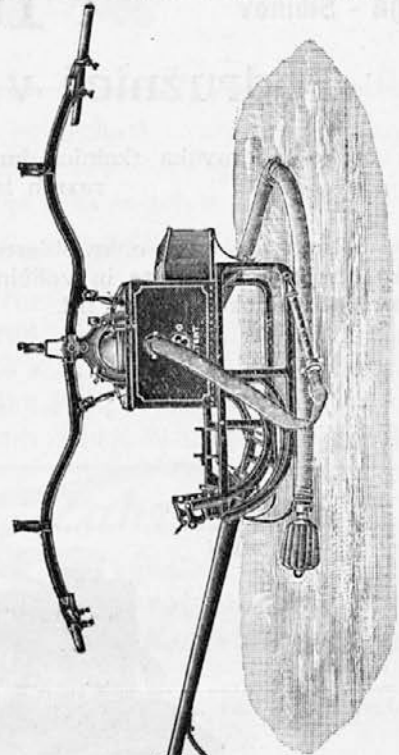
Vsakovrstne osebne oprave.

Cevi, konopne in lanene, sirove ali
gumirane.Normalna spojila vijakov avstrijske
gasilske zveze.

Nosilne premikalne lestve, dvokolesne in štirikolesne. Strešne in kljukaste lestve.

Vozovi za bolnike, nosila na kolesih, sanitetne priprave.

Novoustrojena patentovana sančna snemalna brizgalna s prosto se pregibajočo osjo in snemalnim kolesjem, najpripravnejša za hribovite kraje.
En sam gasilec z lahkoto brizgo sname in zopet uredi.

Popolna garancija!
Nizke cene!
Najuspešnejše delovanje!
Lahki plačilni pogoji!

Ustanovljeno leta 1820.

Ustanovljeno leta 1820.

Priporočena tvrdka po češki zvezi gasilnih društev.

C. kr. priv. tvornica brizgalnic, hidroforov, sesalk, lestev, cevi in oprave za gasilce

Praga - Smihov

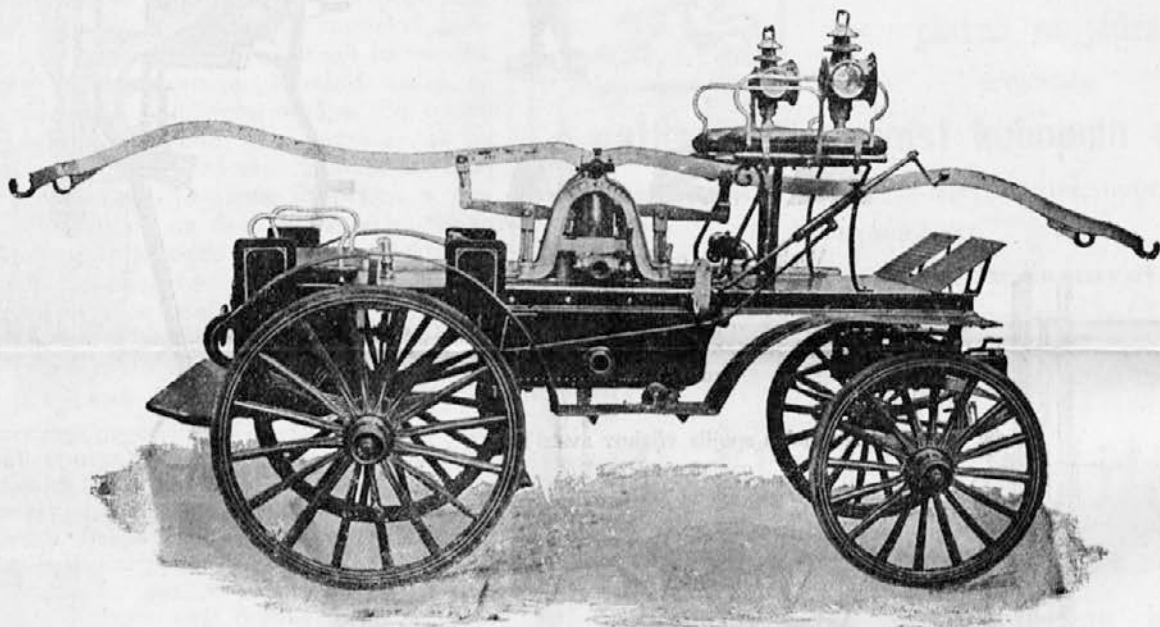
R. A. Smekal

Čeh blizu Olomuca

Podružnica v Zagrebu, Frankopanska ulica 9

Prva češko - moravska tkalnica lanenih in konopnih cevi, mehanična delavnica in livarna, odlikovana na raznih izložbah s 129 zlatimi in srebrnimi kolajnami.

Priporoča vsem c. kr. oblastem, občinam in gasilnim društvom, razne brizgalne, tehnične in gospodarske stroje vsake vrste in veličine, cevine in razne lestve, itd. — Telovadno orodje za šole in društva, motore, acetilinske aparate itd.

Najnovejši izum tvrdke R. A. Smekala so **brizgalnice**, ki zajemajo in mečejo vodo z desne in leve strani ter imajo ravnotež tako sestavljen, da potrebuje stroj 40% manj delavske moči nego stroji ostalih tvrdk. Ta izum je bil leta 1903. odlikovan v Pragi na razstavi z največjo nagrado: zlato kolajno in diplomo. Na Kranjskem, Primorskem, Štajerskem in Hrvaškem in ostalih deželah je prodanih teh strojev že nad 100 ter imamo od različnih gasilnih društev zelo laskava izpričevala.

Podružnica v Zagrebu je prodala takih brizgalnic na Kranjskem za kraje: Krško, Kostanjevica, Bohinjska Bistrica, Metlika, Šenčur, Koroška Bela, Zgornja Šiška, Dravlje, Idrija, Predoslje, Sora, Stob, Trzin, Žabnica, Rovte, Velika Loka, Kamna gorica, Stožice, Valtavas in Št. Peter pri Rudolfovem;

na Štajerskem: Ojstrškavas, Gomilsko, Okoslavci, Možganjci in Prekopa;

na Primorskem: Kobarid, Idrsko in Bovec;

na Hrvaškem: Ravnagora, Delnice, Lipik, Dolnja Stubica, Požega, Kešinci, Samobor, Vrginmost, Lokve, Gradec, Ludina, Vrbovec, Koprivnica, Pakrac, Popovača, Stara Pažova, Dugoselo, Hlebenje in Sv. Ana.

Razen teh strojev izdelujemo zelo praktične male brizgalnice »univerzalke« na dveh ali na štirih kolesih, ki so za prvo pripomoč prav praktične, bodisi za gasilna društva ali pa za občine, ki imajo malo denarnih sredstev.

Dalje izdelujemo vse ostalo gasilno orodje in potrebščine kakor čelade, pasove, sekirice, ročne in mehanične lestve najnovejše vrste. Delavske in paradne obleke, čepice in gasilna znamenja po najnižjih cenah.

Občinam in gasilnim društvom olajšalni plačilni pogoji na obroke.

Za vse stroje se jamči pet let.